

Külföldön láttuk:

Franciaország

Késő estig beszélgettünk, noteszomban egyre sokasodtak a teleírt lapok. Akkor az okozott gondot, hogy győzzem lejegyezni mindazt, amit dr. Csanda Endre, az Ideg-és Elmeorvosi Klinika docense mesélt franciaországi élményeiről, most azért vagyok bajban, mert nem tudok választani: mit is írjak meg a sok érdekesség közül? Előre sajnálom azt, ami kimarad!

Megtudtam, hogy Csanda doktor franciaországi tartózkodása tulajdonképpen tanulmányút volt. Ösztöndíjas-ként 1969. áprilisától 1970. áprilisáig dolgozott a párizsi Szent Anna Kórház Idegsebészeti Intézetében. Elsősorban tehát a kórházról, az egyetemről kérdeztem.

— Amikor kint voltam, tíz orvos-egyetem volt Párizsban, valószínűleg azóta már nincs annyi. Külön-külön egy nagyobb kórházcsoporthoz tartoznak. Érdekes a felvételi rendszerük. Érettségi után mindenkit felvesznek az egyetemre, legrosszabb esetben egy másikra, de minden jelentkező bekerül. Úgy tartják, mindenkinek joga van egyetemre járni. Elmondta viszont, hogy a felvettek jelentős százalékát kiszűrik a második év végén, hogy éppen azért, mert ennyien vannak, sokan nem jutnak például boncoláshoz, hogy maguk a hallgatók panaszkodnak és szidják ezt a rendszert, elveszítettnek, semmire nem használhatónak tartják ezt a két évet, jobban szeretnék, ha már az elején szelektálnának.

— Eppen fordított képe a mi helyzetünknek. Egy harmadik utat kellene találni, valószínűleg ez lenne a legjobb megoldás.

Es ha már itt tartunk, elmagyarázza a francia oktatási rendszer másik érdekességét, hogy a hallgatókat pályázat útján két kategóriába osztják: „externek” és „internek”. Már negyedéves korától lehet valaki intern, de még a diploma után is maradhat négy vagy öt évig. Intern a legkiválóbbak közül való és csak a hallgatók kis százaléka lehet, ezért meglehetősen kedvező helyzetben vannak, lakásnál, étkezésnél jelentős előnyt élveznek. Önálló kutatómunkát kell végezniük, delelőttként pedig az osztályokon dolgoznak. „Ezért is jobb az orvosi ellátottság Franciaországban, mint nálunk. Ezzel szemben az ügyeleti rendszerük nem olyan fejlett, mint itt. Előfordul, hogy péntek déltől hétfő reggelig nem megfelelő szakember ügyel. Ez elméletileg elnézhető, de gyakorlatilag egyáltalán nem. Ezért is mondják, hogy orvosnak jobb Franciaországban, de betegnek lenni jobb Magyarországon.”

Mit kell tennie az intern-nek, hogy az is maradhasson? A pályázattal tulajdonképpen csak egy fél évre vagy évre biztosította az életét, ha az osztályon megállja a helyét, akkor nyer újabb jogot internségre. — Megfigyeltem — mesélte Csanda doktor —, hogy különösebben nem mondanak, nem magyaráznak nekik semmit, de rossznéven nem vesznek. Önmaguktól kell beleszokni az új helyzetbe, betörni, felvenni a klinikai magatartást. Láttam civil fiatalembert — intern, aki vizit idején mert kérdezgetni egyet s mást a professzortól. És a professzor válaszolt! Lehet, nagyon egyszerű, nagyon primitív a kérdés — kérdezni, vitatkozni lehet, nem vállveregetős a stílus. Tetszett ez a franciás könnyedség, még a tudományban is.

Említett néhány kuriózumot a francia diákok életéből, beszélt mindenkinek előtt a Quartier Latin színes kavargó életéről, ahol egyébként ő is lakott. „Érdekes helyzetben voltam — emlé-

szik vissza — tudományos rangban egyenlő az intézetvezetővel, mégis diák. Részt vettem összejöveteleiken, ha arról volt szó, én is felvettem múlt századbeli maskarát, meszeltem az éttermük falát — ezt mindig maguk festik és ebben segíteni egyébként a legjobb ajánlólevél — azt hiszem akkor fogadtak be igazán.”

Hallgattam egy csokorra valót a francia diáksínyekről, a „háborúskodásokról” is. Egy alkalommal az igazgató valamiben korlátozta őket, ezért leszerelték az összes WC ajtót, leviteték Bordeaux-ba, ahonnan expressz utánvétellel feladták az igazgató címére.

Kintléte alatt többször volt tanúja hatalmas sztrájkoknak. Amikor a teherautók sztrájkoltak, teljesen megbénult az utcai forgalom, kamionjaikkal a kivezető főutakhoz álltak, perceként ha egy métert haladhattak a többi járművek. Többször sztrájkolt a Szent Anna kórház is. Nem tudták megmondani, hogy miért, de sztrájkoltak. Hogyan? Deklarálták, hogy mindent épp úgy elvégeznek, mint egyébként, de például semmit sem hajlandók adminisztrálni.

Vagy egy másik eset: Nem engedték be a kórház területére a nem ott dolgozó autót. Az itt tartott neupathológiai kongresszus résztvevői így kénytelenek voltak valahol máshol parkolóhelyet keresni — ami nem is olyan egyszerű dolog Párizsban — és gyalog bemenni. Nem tettek kivételt egy világhírű professzorral, a kongresszus elnökével sem.

Párizs?

— Úgy tartják számon, mint a „bűnök városát”. Nem igaz! Szabadelvűségükkel együtt a franciák sokkal erkölcsösebben élnek, mint mutatják.

— Mindig élmény volt végigmenni a Szent Mihály utcán és nézelődni. A maxi akkor jött divatba, de akadt cillindert viselő férfi is, sőt olyan, aki kismajommal a vállán sétált.

— A franciák saját életükbe néhez engednek bepillantani. Több hónap telt el, amíg az első vacsorameghívást megkaptam. Aki házuk küszöbét átéli, annak előbb „tízszerez szűrőn” kell átmennie.

A nagy szabadság közelről egészen más, mint képzelünk. Megdöbbentő a kasztrendszer! „Pied noir”-nak, fekete lábúnak nevezik azokat, akik Algériából költöztek az országba. És ezt éreztetik velük még akkor is, ha származásra franciák.

Párizs?

— Külön műfaj. Nem Franciaország, de az egész világ koncentrátuma.

És végül arról, hogy merre járt még? Lyon, Avignon, Marseille, Montpellier, Toulouse, Bordeaux — néhány város azok közül, ahol még Párizson kívül megfordult. Hová utazna el még egyszer legszívesebben? — Baszk földre. Nagyon érdekes emberek. Nem mulasztják el elmondani, hogy ők nem spanyolok, nem franciák, hanem baszkok. Kitartóan ragaszkodnak nemzeti nyelvükhöz és kultúrájukhoz. Mentalitásuk emlékeztet a székelyekére. csavaros észjárásúak, demokratikus érzeműek és nagyon nyit szívűek. A párizsi kasztrendszer ellenpéldájaként mesélt egy művelt, gazdag baszk vállalkozóról, aki tegeződik a paraasztokkal, együtt kuglizik és horgászik velük.

S. N. E

Gazdag kulturális program

A JATE terveiből

A szórakozási, önművelési igényeket kielégítő, gazdag, színes programot állított össze a József Attila Tudományegyetem Kulturális Bizottsága a második félévre is. Ambrus György kulturális előadó arról tájékoztató, hogy a hagyományos, állandó rendezvénysorozatok (a Collegium Artium et Polytechnicum, az Art Kino, a Filmesztétikai Kör és a Filmmúzeum) műsortervét a napokban rögzítik. „Fix pont”:

A február 26-án tartandó farsangi bál a Tisza szállóban, Újlaky Károly előadói estje március 11-én (19 óra-
kor a Maximumban), a „Szállatok szép szavak” rádiós vetélkedő városi selejtezőjének megrendezése március 15-én (ugyancsak a Maximumban).

Az Egyetemi Énekkar hangversenye és az Egyetemi Néptáncsoport bemutatója áprilisban.

Néhány közismert előadóművésszel — például Sándor Györggyel, Békés Itálával, Major Tamással, Töröcsik Marival, Sztankay Istvánnal, Tolnai Miklóssal, Janka Bélával — tárgyalások folynak és valószínűleg közülük többen önálló esteket mutatkoznak be még ebben a félévben az egyetemi közönségnek. Tervezik, hogy a Szege-di Nemzeti Színház művészei stúdió-előadásban mutatják be Harold Pinter: Ételift című darabját.

Az Egyetemi Színpad továbbra is „tájol” Déry Tibor: Oriáscsecsemő című darabjával (Pécsett, Szolokon, Kiskunfélegyházán és más városokban), de a 25. előadást márciusban ismét a Maximum közönsége láthatja. Felújítják a Radnóti emlékműsorukat is, amellyel a „Szállatok szép szavak” vetélkedőn indulnak, illetve Pilinszky János: Kz — oratóriumával együtt önálló estén mutatnak be. Két új bemutatót is terveznek — a darabokat Brecht, Ruzsevics, Arraball, Lorca műveiből választják ki. Az együttes tagjai egész félévben rendszeresen stúdiómunkát, „színesz edzést” végeznek s valószínűleg társulatán belüli vetélkedésre is sor kerül!

Két Harold Pinter jelenetben bizonyíthatja mindenki képességeit az Ady téri épület pincéjében berendezendő új próbateremben (ahol egyébként kísérleti jelleggel esetenként 40—50 főnyi közönséget szívesen látnak majd színjátszóink).

A rendezők természetesen valamennyi rendezvényéről időben értesítik a közönséget — érdemes nyitott szemmel járni az egyetem folyosóin, észrevenni a plakátokat és elmenni az előadásokra. A következő hetek „egyéni akcióprogramjainak” könnyebb összeállításához olvasóink figyelmébe ajánljuk az Art Kino Antonioni sorozatát és a Collegium Artium műsorát.

Art Kino:

Március 5. A kiállítás
Március 19. A kaland
Március 26. Napfogyatkozás
Április 16. Nagyítás
Április 23. Zabriskie Point
Május 4. Egy új magyar film bemutatója és vitája.

(A vetítésekre az Auditorium Maximumban kerül sor a fenti napokon 19 órakor.)

Collégium Artium:

I. Színháztudományi szekció:

Március 2.: A diákszínhátság, az ama-

tör mozgalom és a korszerű színháztudomány problémái. (Vitaest)

Előadó: Paál István rendező:

II. Képzőművészeti szekció:

Március 9.: A műalkotások strukturális elemzése.

Előadó: Vinkler László főiskolai tanár.

Március 16.: A festészet — mi a kép, a festő funkciója az emberi világban?

Előadó: Dr. Mezei Árpád főiskolai tanár, művészet-pszichológus.

Március 23.: A magyar képzőművészet nemzeti jellege.

Előadó: Dr. Solymár István művészettörténész, a Nemzeti Galéria főigazgató helyettese.

III. Zenetudományi szekció: „A XIX. század romantikája”

Vezető: Dr. Nagy István a Zeneművészeti Szakiskola tanára.

Március 30.: Mi a romantika? Zene és társadalom kapcsolata a XIX. században.

Előadó: Dr. Káldor János zeneesztéta.

Április 13.: A kor és mesterek hangszeres és vokális művei. (Schubert, Mendelssohn, Chopin, és Schumann.)

Április 20.: A romantika kamara muzsikája.

Április 27.: A dal virágkora.

Május 4.: A romantika kiemelkedő hegedű és zongoraversenyei.

Május 11.: A romantika felbomlása és a modern zene keletkezése.

(A szimfonikus műveket hanglemelen, dalokat és hangszeres műveket élő előadásban mutatják be. Közreműködnek: a Zeneművészeti Főiskola szegedi tagozatának művésztanárai és növendékei, a Tanárképző Főiskola művésztanárai, a Szege-di Nemzeti Színház művészei.) Az előadások a fenti napokon este 8 órakor kezdődnek a Természettudományi Kar Béke épületének tantermében (Rerrich Béla tér).

IV. Collégium Polytechnikum:

Március 1.: Laserek.

Előadó: Dr. Kozma László docens.

Március 22.: A házasság pszichológiája kérdése.

Előadó: Dr. Veczko József adjunktus.

Március 30.: A nemi élet orvosi szem-

mel.
(Az előadásokat a jelzett napokon 20 órakor a Bolyai Kollégium társalgójában (Hunyadi János sgt. 2.) tartják.)

A Széphalom repertórium

Új kiadványsorozatot indított a József Attila Tudományegyetem Könyvtára. A sorozat első számaként a közelmúltban jelent meg — Lisztes László és Palotás Gyuláné összeállításában — a Széphalom repertórium. A Széphalom című irodalmi és tudományos folyóirat a szegedi egyetem tanárai és a városban élő írók által 1926-ban alakított Széphalom-Kör 1927. januárjában indított lapja volt. A róla készült repertórium összeállítását a folyóirat 15 kötetének anyagát sokoldalú tartalmához igazodó szakrendbe sorolták, név- és tárgymutatóval látták el. A bevezetőben a szerzők jelentős irodalomtörténeti tényt bizonyítanak. A magyar irodalmi lexikon 1942—1943-ra, A magyar irodalom története pedig 1942-re datálja a Széphalom megszűnését. Az Egyetemi Könyvtár munkatársai kutatásaik során megtalálták a Széphalom 15. kötetének ügyességi példányát, amelyen 1944-es dátumbélyegző lenyomat tanúskodik arról, hogy a folyóirat még a fenti évben is megjelent.

Leonhardt Mária biológia-mezőgazdasági ismeretek szakon tanult, a Tanárképző Főiskola III. éves hallgatója. Tíz évvel ezelőtt kezdett fotózni. Képeivel már többször vett részt megyei pályá-

Gyermek fotók

zatokon, egy alkalommal országos pályázaton is szerepelt. Legszívesebben gyerekeket fényképez. Többször jutalmazták képeit ezüst és arany éremmel.